

۲۱۲۷-۲۰۹۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گزارش نشست علمی
بزهشکده حقوق عمومی و بین الملل

تحلیل آراء صادره از محاکم دادگستری با استناد به
اسناد بین المللی حقوق بشر

۹۹۴۰۰۱۰۲

"مطالب بیان شده در گزارش‌ها و انتشارات پژوهشگاه و مرکز مطبوعات و انتشارات قوه قضاییه، نتیجه تحقیقات پژوهشگران و بیان‌کننده دیدگاه‌های مولفان آنهاست و لزوماً موضع رسمی قوه قضاییه جمهوری اسلامی ایران یا نظرات پژوهشگاه نیست، مگر آن که به آن تصریح شده باشد."

سرشناسه	: نشست علمی تحلیل آراء صادره از محاکم دادگستری با استناد به اسناد بین‌المللی حقوق بشر (۱۳۹۷: تهران)
عنوان قراردادی	: ایران، قوانین و احکام Iran. Laws, etc
نوع و نام پدیدآور	: تحلیل آراء صادره از محاکم دادگستری با استناد به اسناد بین‌المللی حقوق بشر / تدوین پژوهشگاه قوه قضاییه، پژوهشکده حقوق عمومی و بین‌الملل، (گروه حقوق بین‌الملل و حقوق بشر)؛ ناظر علمی توکل حبیب‌زاده؛ اساتید مدعو رسول دوبهری - او دیگران؛ تهیه و تنظیم کیوان اقبالی
ملاحظات نشر	: تهران: پژوهشگاه قوه قضاییه، انتشارات، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۲۶ص
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۹۷۰۱۶۸-۳
یادداشت	: اساتید مدعو رسول دوبهری، شحمت رستمی، اسماعیل رحمانی، محمدجواد شریعت‌باقری، سیدقاسم
یادداشت	: مللی
عنوان دیگر	: بالاد عنوان (گزارش نشست علمی)
موضوع	: گزارش نشست علمی
موضوع	: حقوق بین‌الملل و حقوق بشر - ایران
موضوع	: International law and human rights -- Iran
موضوع	: International obligations -- Iran
موضوع	: Judgments -- Interpretation and constructionIran
شناسه افزوده	: حبیب‌زاده، توکل، ۱۳۱۵ -
شناسه افزوده	: اقبالی، کیوان، ۱۳۶۲ -
شناسه افزوده	: دوبهری، رسول
شناسه افزوده	: پژوهشگاه قوه قضاییه
شناسه افزوده	: پژوهشگاه قوه قضاییه پژوهشکده حقوق عمومی، بین‌الملل
رده بندی کنگره	: KZ۱۲۶۶
رده بندی دیویی	: ۳۴۱/۴۸۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۲۲۱۴۵۷

وب سایت: www.ijri.ir کدپستی: ۱۹۸۳۸۴۶۵۱۴ تلفن: ۰۲۱ - ۲۲۰۹۱۰۶۱
نشانی: بزرگراه چمران - بزرگراه یادگار امام - بعد از خروجی اوین درکه - پژوهشگاه قوه قضاییه

عنوان: تحلیل آراء صادره از محاکم دادگستری با استناد به اسناد بین‌المللی حقوق بشر
تدوین: پژوهشکده حقوق عمومی و بین‌الملل (گروه حقوق بین‌الملل و حقوق بشر)
ناظر علمی: دکتر توکل حبیب‌زاده
اساتید مدعو: رسول دوبهری، شحمت رستمی، اسماعیل رحمانی، محمدجواد شریعت باقری، سید قاسم زمانی
تهیه و تنظیم: کیوان اقبالی
ناشر: پژوهشگاه قوه قضاییه
تیراژ و نوبت چاپ: ۱۰۰ نسخه - اول - ۱۳۹۹

فهرست مطالب

۵.....	چکیده
۷.....	مقدمه
۱۱.....	الف - استناد به اسناد بین‌المللی در محاکم داخلی
	ب - محدودیت‌های پیش رو در استناد به اسناد بین‌المللی در
۱۷.....	دادگاه‌ها داخلی
۲۵.....	جمع‌بندی

www.ketab.ir

چکیده

تعهدات ناشی از معاهدات بین‌المللی و اجرای آن توسط دولت‌ها همواره یکی از مهمترین مباحث مرتبط با حضور دولت‌ها در عرصه جامعه بین‌المللی بوده و در این میان تعهدات عهدنامه ای حقوق بشری و اجرای آن توسط دولت‌ها مستثنای از این امر نیست. بدون تردید وظیفه اصلی در ایفاء تعهدات بین‌المللی دولت‌ها با قوه مجریه و قوه مقننه بوده اما نقش قوه قضاییه در تضمین عمل به این تعهدات هم قابل انحصار نمی‌باشد، مسئله‌ای که بدون تردید در بحث معاهدات حقوق بشری با عنایت به وظایف قوه قضاییه در حراست از حقوق شهروندان، از اهمیت بیشتری برخوردار می‌باشد.

در این پارچه، امکان استناد دادگاه‌های داخلی به اسناد بین‌المللی در صدور احکام قضایی مسئله‌ای که تامل است. در حالی که در بحث قابلیت استناد به اسناد بین‌المللی توسط قضاوت ایرانی اختلاف نظر چندانی وجود ندارد، اما چگونگی این استناد همیشه محل بحث بوده است. در واقع، به دلیل در حکم قانون تلقی شدن معاهدات بین‌المللی به موجب ماده ۹ قانون مدنی، امکان استناد به معاهدات بین‌المللی توسط دادگاه‌ها ایران وجود دارد. همچنین به نظر می‌رسد که با توجه به ماده ۳ قانون آیین دادرسی مدنی امکان استناد به اصول کلی حقوقی و عرف بین‌المللی نیز توسط قضاوت داخلی وجود دارد اما این استنادی نیز دارای محدودیتها و ملاحظات است.

در استناد به معاهدات همچنین باید توجه داشت که معاهدات بین‌المللی از لحاظ چگونگی اجرا در نظام داخلی به دو دسته خود اجرا و غیر خود اجرا تقسیم می‌شوند. دسته اخیر اساساً به صورت خودکار قابل اجرا نبوده و نیازمند تصویب قوانین داخلی مرتبط می‌باشند، بنابراین امکان استناد مستقیم به آنها در دادگاه‌ها هم وجود نخواهد داشت. اما معاهدات خود اجرا بدون تشریفات تقنینی مستقل قابل استناد بوده ولی هر گونه استناد به آنها نیز باید با رعایت اصول و موازین حقوقی و شرعی حاکم بر نظام حقوقی ایران صورت پذیرد.